

Carit Etlar: "En korsikansk Skovfyrstes Død".

En korsikansk Skovfyrstes Død

af

Carit Etlar

Fra dagbladet Dannebrog den 25. december 1898

Marignano hedder en gammel korsikansk Landsby, der ligger oppe i et malerisk Klippelandskab, paa Højden af et Bjærg, der mod den ene Side danner en skarp og takket Skraaplan, hvis Fod dækkes af Kaktus og begrænses af en Bjærgstrøm. En Naturrevolution har maaske formet disse Svælg, der afskærer Bjærgtet fra det øvrige Land, en i sig selv begrænset Øverden, omgivet af bølgende Taager, som i skiftende Farverigdom søger at erstatte den Ensformighed, som Ensomheden kunde frembringe heroppe i den afsondrede lille Menneskeverden.

Kunde, siges her, thi Ensformighed kjender Landsbyens, til sig selv henviste, Indbyggere netop ikke. - Er her ikke Lidenskaber nok til at opforgylde, farve, omforme det daglige Liv? Skifter ikke deres Indre uafsladelig i alle Kamæleonens spraglede Farver, i Dag som for Aartusinder siden? Behøves her Døgnlivets himmelanklagende Sensationsbegivenheder der, læses paa Tryk i Dagspressen? Ak nej. Blodet bruser i Aarerne, evig fornyet, som Bjærgstrømmen, der glitrer i Sollyset frem fra Olivenlundene.

Hjærtets Slag hamrer heroppe i Ungdommen, selv himmelstormende Livsbegivenheder, som vi Civilisationens Stakler oftest man nøjes med at læse os til. I Marignano læses der ikke herom, det synges altsammen for Børnene gennem Aarhundreder af Kvinder, der ikke kan stave. - - I Alderdommen leverer Hjærtet ogsaa Slag, Vredens, Selvopofrelsens, Fædrelandskjærlighedens, Blodhævnens, de ædle og uædle Lidenskabers store, unævnelige Slag bringer Velsignelse eller Forbandelse i utalte Slægtled - - hvad kan der mere forlanges?

Nej, Livets Ensformighed kjendtes ikke engang af Navn i den gamle Landsby, hvori der leves og døs, uden at mange af dens kvindelige Indbyggere nogen Sinde er komne udenfor deres Kommunes Enemærker, og som de unge Mænd forlader nødtvungent og efter endt Militærtjeneste vender tilbage til med Jubelskrig fra Bjærghøjderne.

Disse sværtede, karakteristiske Huse har nemlig Livets Indhold, de dukker frem som Fortidsruiner, men tillige som det rige, nedarvede Livs Indehavere midt i de bølgende Skyer, der udestænger hele Verden i fantastiske Taagedannelser og kun glider til Side for at give Beboerne Indblik til endnu herligere Dybder - - til selve deres store Napoleons Ø.

Heroppe hændtes det for en Del Aar siden, at en indfødt Ingeniør i Embeds Medfør indlejede sig hos en "Proprietær", en Rangtitel, alle Byens Indbyggere er i retmæssig Besiddelse af, eftersom deres Kastanjetræers nedfaldende Frugt, deres smaa Vingaardes Høst, de græssende Geder og Bjærgets Urter tilfulde opfylder deres nøjsomme Fordringer og gjør dem til selvstændige og uafhængige Borgere.

Ingeniørens Hverv var at anlægge en Bjærgvej, der skulde gjøre Eggen mere tilgængelig for Civilisationens Goder. Han medbragte en lille Stab Arbejdere og blev venlig modtaget af Landsbyfolkene.

Samme Aften var der Opløb overfor Gjenbohuset, en toetages Bygning, ned over hvis Mure de uundgaaelige Smudsrender betegnede Korsikanernes primitive Sundhedsforholdsregler, idet nemlig hvert Hus kaster sin Nødtørftighed og, anden Udrensning ud ad enkelte Vinduer ned paa en dertil bestemt Plads, der ligger aaben til Beskuelse og Indaanding for forbigaaende. Kun i Koleratider spenderer Kommunen Karbolstækning, en Luxus, Indbyggerne mere modvillig tager imod end selve Koleraen.

Saa var det den Aften, at Ingeniøren kom til Marignano. Han forhørte sig hos sin Vært om Anledningen til Opløbet lige overfor. Manden svarede med Stolthed, at Skovenes berømte Konger, Brødrene Manzoni og Serafino fra Ota, i Aften holdt Forsoningsfest derovre efter flere Aars sørgelige Uvenskab, under hvilket hele Eggen havde lidt, og at de alene kunde takke den ikke mindre berømte Kratfyrste Versini fra Piana for denne glædelige Begivenhed, idet han bar Fortjenesten af, at dette Møde kom i Stand i en af de tre Skovfyrsters fælles trofaste Vasals Hus. Festen skulde højtideligholdes med et Maaltid Klokken otte om Aftenen, hvorefter der gaves Bal til næste Morgen, eftersom Byens Gendanner netop var udkommanderede for at fange de samme Brødre nogle Mile derfra i Nabokommunen.

Ingeniøren blev ikke synderlig vel til Mode over dette Naboskab. Dels vidste han, at Vejanlæg i Almindelighed var disse Skovgangsmænd imod, eftersom banede Veje gjorde deres Kratskjul lettere tilgængeligt for Gendarmen, dels havde han selv et gammelt, uopgjort Mellemværende med den ene Broder Manzoni. Han betroede dette til sin Vært, men denne smilede overlegent og mente, at hans Gjæst ikke behøvede at nære Frygt, eftersom han selv var Banditernes gode Ven og aarlig betalte Skat til dem for at staa under deres Beskyttelse.

Det er ikke usædvanligt, at korsikanske Banditer udskriver en regulær Skat i Landsbyerne under Dødsstraf for den, der ikke erlægger den, og Indbyggerne udreder disse Skatter mere beredvillig end selve Statsskatten.

Da Klokken var otte, begav Ingeniøren sig til Ro. I det samme lød tunge Skridt ude paa den ujævne Stenbro, Dørhammeren drønedede gennem Huset, Ingeniøren befalede sine Folk at lukke op, og til hans Overraskelse traadte tolv væbnede Mænd ind i hans Stue. Anføreren overbragte ham høflig, men bestemt de tre Kratkongers Tilsigelse til at deltage i deres Forsoningsfest.

Ingeniøren vidste, at dersom han nægtede at tage imod denne ejendommelige Indbydelse, var Døden ham vis; en af de nærmeste Dage vilde man finde hans Lig oppe ved Vejanlægget med en Kugle gennem Hoved eller Hjærte. Han takkede derfor, tilsyneladende behagelig overrasket, og lovede at indfinde sig til Gildet snarest mulig.

"Vi har Befaling til at bringe Dem med tilbage", sagde Anføreren.

Ingeniøren maatte staa op og klæde sig paa, medens Banditernes Æresvagt saa' til med Bøssen ved Fod. Idet Ingeniør Frasseto gik over Gaden i den klare Sommeraften, slog han Korsets Tegn, sendte en Hilsen til Hjemmet og ønskede sig langt borte fra den krydrede korsikanske Øduft, der saa ejendommelig berusende slaar den fremmede i Møde.

Idet han traadte ind i den sværtede Feststue, hvis Lergulv var klæbrigt af spildt Vin, øjnede han i Tobaksdampen i det usikre Skjær fra nogle smaa, fladbundede Lerskaalelamper under Loftet tre skjæggede Mænd, der sad oppe ved Bordenden, iførte kulsorte Vadmelkskofter. Disse vejrbidte, furede Hoveder med graanede Manker og værdig Holdning gjorde et uforglemmeligt Indtryk paa Ingeniøren. Det var ingen Røvere med lynende Øjne og Dolke i Bælterne; han saa' her for sig tre Mænd i fri Naturudvikling, i fuld Bevidsthed om deres Magt og Myndighed. Der hvilede et roligt, overlegent Udtryk over disse harske Ansigter, som om de var sig deres robuste Kraft bevidste og ikke nedlod sig til at misbruge den.

Den ældste Broder Manzoni rejste sig, det hvide Haar stod brusende om hans

kobberbrune Ansigt. Med fuldendt Majestæt slog han ud med Haanden og tilkjendegav Ingeniøren, at han kunde træde nærmere.

"Jeg takker dig, Broder fra Dalen, at du nedlader dig til at tage Del i vor Fest", udbrød han med blød, fuldtonende Røst, en Stemme der vist lød sjældnen i Ensomheden og derfor ikke var brusten af Overanstængelse. "Min Ven Padovannis Hus her er dit".

Ingeniøren bukkede og udvexlede kraftige Næveslag med de tre Mænd.

Den sidste, som var den yngste Broder Manzoni, beholdt hans Haand i sin, og Ingeniøren saa' pludselig ind i et Par vrede flammende Øjne.

"Jeg har undsagt dig, Frasseto, og du trodser mig. I Aften er du mine Venners Gjæst, i Overmorgen er du min, dersom jeg finder dig heroppe i mine Enemærker".

Ingeniøren blegnede og tog Plads. Hans overordnede i Ajaccio kjendte Manzoni's Undsigelse, men kunde intet Hensyn tage til en Bandits Trusler. Frasseto var blevet stillet under Gendarmernes specielle Varetægt og maatte overtage Vejanlægget.

Der udspandt sig en kort, men hæftig Ordvexling mellem de tre Skovfyrster; Ingeniøren forstod, at de andre talte hans Sag. Den ældste Manzoni udspurgte derefter Frasseto om Vejlinjen og udtalte sin fulde Tilfredshed med Planen.

Lidt efter begyndte Dansen. Landsbyens og Bjærgets unge Piger mødte til denne Sjældne Fest, de fleste med bare Ben, alle med Blomster i Haaret; deres Øjne lyste, og hver den Skovfyrsterne lystede at favne, smilede dertil.

Ingeniøren dansede med, saa længe den ensomme Violin skar Takten for, derefter afleverede han sin barbenede Skjønhed til en gammel, fed Moder, der sad med Vifte og et tandløst Smil i en skimmelgrøn Bunke Tøj, der skulde forestille den korsikanske sorte Standsdragt. Ind fra Køkkenet trængte en blid Duft af Kastanjemelskager, bagte i Olie, og den svedne Lugt af Høns paa Spid. Brødrene Manzoni og Serafino sad paa en Forhøjning og saa' til, medens mangt et Alvorsord vexledes, skjønt deres Øjne straaledede; de fandt det under deres Værdighed at give deres Henrykkelse Luft. Nu indsugede de Minder, hvoraf de senere skulde leve oppe i Klippegrotterne, hvor Skyerne drog Forhænget for Indgangen.

Pludselig gled en lammende Tavshed over Forsamlingen, og Høvdingerne greb deres Bøsser. En halvnøgen Dreng stod foran dem, stampede i Gulvet, gestikulerede og fortalte, at Gendarmene var komne tilbage og havde omringet Huset. Udenfor laa Nattens Skumring over Egnen, hvide Dampe steg op fra Dalen, og Cikaden peb i Træerne, skarpt og gennemtrængende.

Drengens Ord gjentoges som et Hyl fra Forsamlingen.

"Gendarmene, Maladetto, vi er fortabte".

Mændene hentede deres Vaaben og slukkede Lysene, Vinduerne barrikaderedes med de væltede Borde, Kvinderne kiggede ud gennem Sprækkerne.

Maanen kastede et blegt Skjær over de omliggende Klippeblokke, hist og her skinnede et blankt Bøsseløb, der pegede mod Huset. Et Æselskrig afbrød Nattens Stilhed.

Pludselig faldt nogle Skud inde fra Klippesiden, en Rude klirrede til Jorden, andre Skud svarede, en Stønnen og et rasende Skrig tilkjendegav, at en Gendarm var truffen. En Stemme lød op til de belejrede:

"Overgiv os Brødrene Manzoni og Serafino, de andre kan sagesløse forlade Huset; tøver I, lader vi jer alle springe over Klingen".

Intet Svar. Et Hoved kom et Øjeblik til Syne ved Siden af et Klippestykke, et nyt Skud,

et kvalt Skrig og en Gendarm mindre. En Trommehvirvel lød nede fra Dalen, og en ny Flok Gendarmer nærmede sig Huset.

"Vi maa dø", sagde Serafino, "lad os overgive os og redde vore Værter".

"Endnu ikke", svarede den ældste Manzoni. "Bagdøren her fører ud til Kløften. Nu træder jeg ud paa Altanen; naar I hører mig tale og ser Kvinderne forlade Huset ad Hoveddøren, glider min Broder og Serafino ned i Kløften. Gud være med jer".

"Hvad bliver der saa af dig?" spurgte Broderen.

Den ældste Manzoni slog op med Haanden; Udtrykket i hans mandige Ansigt røbede, at hans Beslutning stod fast; Skovgangsmændene trykkede endnu en Gang hinandens Hænder.

Manzoni lod Altandøren aabne og befalede sin Broder og Serafino at trække deres Kofter af; med stor Behændighed svøbte han dem om to Geværløb, hængte en Hat ovenpaa, saa at de skuffende lignede to Figurer, og bød sine Folk krybende at stille dem op i Altandøren, saa snart de saa' ham træde ud i Maanelyset. En ung Pige med et hvidt Tørklæde i Haanden stillede sig modig ved den gamle Manzonis Side, og de traadte sammen hen til Rækværket; bag dem skimtedes to mørke Skikkelser.

"I har lovet at lade Byens Folk i Fred, naar I faar Brødrene Manzoni og Serafino fra Ota med jer, døde eller levende?" lød Banditens Malmrøst over Klipperne.

"Byen Folk kan gaa frit og frank", svarede Gendarmofficeren.

"Godt, Manzoni'erne og Serafino giver sig i eders Haand, saa snart den sidste Gjæst har forladt Huset, derpaa har I Skovkongen Manzonis Æresord".

"Vi kjender eders Rævestreger. Lad Folkene kaste alle Vaaben ud til os, derefter kan de marschere bort én for én i bar Skjorte og med Lys i Haanden, for at vi kan se deres Ansigter".

Lidt efter gik Husdøren op, og et besynderligt Tog lod sig til Syne: Mænd og Kvinder vandrede frem én efter én, med Lys holdt tæt op til Ansigterne, iførte det blotte Linned, betragtede af skarpe Blikke bag Klippeblokkene. En for én blev de undersøgte under Mændenes Eder og Kvinders skarpe Skrig. Ingeniøren var en af de sidste, som forlod Huset, hans Blik dvælede sørgmodig paa den gamle Bandit. Da alle var forsvundne, stod Manzoni endnu paa Altanen. Han havde blottet sit Hoved, bag ham skimtedes to Mænd med fældede Bøsser, ubevægelige i Maanelyset.

"Er her en Gendarm til Stede, hjemmefødt i Marignano?" spurgte Manzoni.

"Her er jeg", svarede en Stemme bag Klippen. "Hvad vil du mig?"

"Jeg kjender dig, Jean Baptiste, trød rolig frem", svarede Manzoni.

"Jeg overgiver mig ikke levende, men jeg vil kun falde for mit Bysbarns Kugle".

"Pokker tro dig", svarede Gendarmofficeren, "vi skal have jer levende".

"Som I vil", sagde Manzoni og lagde Bøssen til Kinden, "den første, der viser sig over Klippen, er Dødsens".

Gendarmerne holdt en kort Raadslagning. De frygtede de tre Banditers sikre Skud, disse tre Mænd deroppe paa Verandaen beherskede endnu Stillingen med deres Bøsseløb.

"Du skal faa din Vilje - Jean Baptiste er parat", lød atter Officerens Stemme.

"Lad ham træde frem", sagde Banditen. En usigelig Ro og Højhed var udbredt over denne bredskuldrede Skikkelse, som alt Maanelyset ikke mægtede at oplyse, en truende mørk Kolos midt i Sydens Natteglød. En Nattergals Slag lød ud fra Krattet, Livet og Kjærligheden paakaldte disse bløde Toner. En ung Mand sprang op paa en Klippeblok.

"Sigt godt, Jean Baptist, og lad mig ikke lide længe", sagde Manzoni og saa' opad: "A toi, Napoleon, - mon empereur!"

Tre Lynglimt, ledsagede af skarpe Knald, fo'r frem, den gamle Skovmand sank sammen. De to Skikkelser bag ham stod lige ubevægelige.

"Fyr igjen, I Klodrianer!" kommanderede Officeren. Overalt lynede Geværild frem fra Stenblokke og Buske; de to Mænd stod mærkelig nok lige urørlige i Maanelyset. Den enes Hat faldt af, et blankt Bøsseløb kom til Syne i Stedet for Hoved.

Samtidig gled Husets Bagdør op, og to mørke Skikkelser forsvandt i Kløften. Gendarmene traadte forsigtig ind i Huset. Idet de steg ud paa Altanen, opdagede de rasende Manzonis List.

Den gamle Skovfyrste selv laa med Ansigtet vendt mod den lyse Stjernevrimmel og et hvidt Elfenbenskors trykket mod de skjæggede smilende Læber.

-----ooo0ooo-----